

Diskussionsunderlag – program för ny RUFSS

Vid nämndsammanträdet för tillväxt- och regionplanenämnden 12 mars 2015 kommer vi att diskutera frågor kopplat till arbetet med ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Vi gör det utifrån tre områden; stärkt hållbarhet, mål och strategier samt plan och planeringsunderlag.

Detta underlag är tänkt för diskussion vid sammanträdet, inte för beslut. Förvaltningen vill med diskussionen lyfta några arbetshypoteser under pågående arbete. Under sammanträdet diskuterar vi underlaget utifrån tre frågeställningar;

- 1) *Hur kan ett uppdaterat förhållningssätt till hållbar utveckling stärka en ny regional utvecklingsplan?*
- 2) *Hur kan vi utveckla målhierarkin i RUFSS 2010?*
- 3) *Hur kan vi bättre tydliggöra skillnaden mellan plan och planeringsunderlag?*

Stärkt hållbarhet

På informationstillfället för nämnden den 13 februari presenterades det utvecklingsarbete som för närvarande drivs av förvaltningen, i syfte att stärka det hållbarhetsperspektiv som RUFSS 2010 bygger på. Förvaltningen föreslår ett uppdaterat förhållningssätt till hållbar utveckling, där social hållbarhet är målet, ekologin sätter ramarna och ekonomin utgör medel och förutsättningar för hållbar utveckling.

Den regionala ekonomins utveckling är avgörande för att uppnå sociala mål och stärkt sammanhållning. Med ett uppdaterat förhållningssätt kan samspelet mellan de tre perspektiven bli tydligare och lättare att hantera och synergierna stärkas.

Detta förhållningssätt har vuxit fram under en längre tid, både innanför och utanför Sveriges gränser, och håller på att landa inom olika organisationer och myndigheter. Förhållningssättet innebär att människan sätts i centrum, de sociala målen framhävs och kan utvecklas i linje med de synpunkter som inkom i samband med aktualitetsarbetet för RUFSS 2010. Förvaltningen

föreslår även att begreppen robusthet och resiliens utvecklas i en regional kontext och integreras i den regionala utvecklingsplaneringen.

Denna inriktning bygger på ny kunskap och breda diskussioner med forskare, experter och planerare. Förhållningssättet bör på olika sätt präglade arbetet i plan och planeringsunderlag samt för att ge kraft åt ett genomförande.

Diskussionsfråga till nämndsammanträdet

1) Hur kan ett uppdaterat förhållningssätt till hållbar utveckling stärka en ny regional utvecklingsplan?

Målhierarkin och dess vision, mål och strategier

Vid informationstillfället för nämnden den 13 februari presenterades resultaten av aktualitetsarbetet. Budskapet från regionens aktörer var tydligt i aktualitetsarbetet:

- RUF vision och mål är fortsatt aktuella
- Förenkla, förtydliga och prioritera
- Mer fokus på genomförandet av planen

Tidsperspektivet kommer att flyttas fram i nästa RUF. Vision och övergripande mål siktar på såväl det långa som medellånga tidsperspektivet, plankarta och strukturanalys tar sikte på det medellånga perspektivet. Förvaltningens bedömning är att det medellånga perspektivet bör sikta på år 2050. Det korta perspektivet skulle tydligare än idag koppla planen och dess genomförande till parallella pågående processer, på såväl regional som nationell och europeisk nivå.

De två övre nivåerna i målpyramiden (vision och övergripande mål) bedömer förvaltningen fortsatt är relevanta att utgå ifrån. Strategierna bör dock ses över och blir en viktig del av det som diskuteras med regionens aktörer under samrådet 2016. Åtskillnaden mellan mål (vad) och strategier (hur) bör bli tydligare i en kommande plan. Strategierna ska ses som långsiktiga riktmärken för hur regionen ska arbeta men bör åtföljas av preciseringar av vilka åtgärder som är prioriterade i ett kortare tidsperspektiv.

Beskrivningarna och definitionerna av vision och övergripande mål behöver utvecklas i en ny plan. De övergripande målen skulle troligtvis kunna tjäna på att kompletteras med delmål, därmed kan uppföljningen också bli tydligare.

Vi behöver se över kopplingen mellan de övergripande målen och strategierna. Syftet är att strategierna tydligare ska understödja de övergripande målen.

Strateginivåns planeringsmål och åtaganden i RUFSS 2010 kan tas bort och ersättas med prioriterade åtgärder. Prioriterade åtgärder ska motiveras utifrån hur de bidrar till att uppfylla övergripande mål och delmål, och när i tid de ska genomföras.

RUFSS mål ligger på en mer övergripande nivå än landstingets mål, har i de flesta avseenden ett mycket längre tidsperspektiv samt i vissa avseenden också en större geografi. Det finns därför en logik i att landstingets egna mål och planer tydligare bör understödja RUFSS mål. Således blir det tydligare att landstingets verksamhet är en del i förverkligandet av RUFSS strategier. Det innebär att landstingets verksamheter bör vara delaktiga i RUFSS-processen och beakta de mål, rumsliga strategier och prioriteringar som kommer ur denna i landstingets verksamhetsplanering.

Diskussionsfråga till nämndsammanträdet

2) Hur kan vi utveckla målhierarkin i RUFSS 2010?

Plan och planeringsunderlag

Ett annat resultat från aktualitetsarbetet är att göra planen enklare att förstå. Den tvärssektoriella ansatsen får starkt stöd av regionens aktörer, men gör planen svårare att använda. En genomarbetad tvärssektoriell ansats och analys behöver inte (eller bör inte) nödvändigtvis åtföljas av ett fullständigt tvärssektoriellt innehåll.

För att öka läsbarheten och förtydliga vad som är politiskt beslutad plan, ser förvaltningen ett behov av att skilja på plan och planeringsunderlag. Det underlättar också arbetet med att hitta en modell för etappvis och kontinuerlig uppdatering, utan att hela planens långsiktiga struktur eller mål måste revideras eller omfattas av en aktualitetsprocess.

Den politiskt antagna planen behöver omfatta minst vision, mål och strategier med prioriterade åtgärder, samt plankarta och utvecklade förhållningssätt till plankartan. Planeringsunderlag bör tydligare än idag vara ett regionalt analyserat och avvägt underlag med riktlinjer och beskrivande inriktningar för hur arbetet ska bedrivas. För att stimulera ett starkt genomförande och öka planens efterlevnad, skulle planeringsunderlag behöva adressera fler samhällssektorer och funktioner.

Landstingsfullmäktige tar beslut om regionplan. Men planeringsunderlagen skulle tillväxt- och regionplanenämnden under planens giltighetstid kunna godkänna, så länge en samlad konsekvensbedömning av tillägget görs och planen fortfarande kan bedömas aktuell. Därmed stärks det politiska ägarskapet av genomförandet av RUF. Planen, med dess mål och rumsliga struktur, kan bli mer långsiktigt hållbar över tid. Samtidigt kan planeringen bli mer kontinuerlig, flexibel och resiliert för att hantera förändrade förutsättningar i regionen.

Diskussionsfråga till nämndsammanträdet

3) Hur kan vi bättre tydliggöra skillnaden mellan plan och planeringsunderlag?